

Petr Ják: Makám na tisíc procent

Ještě před patnácti lety to byl skvělý judista, český reprezentant. Sem tam se objevil ve filmu, většinou v roli svalovce či jako kaskadér. Po zranění nahradil sport režii. A uspěl. Naposledy s hororem Ghoul. Měsíc po premiéře má nejvyšší zisky ze všech snímků svého druhu, které kdy byly v Česku distribuovány.

Foto Právo – Jan Handrejch

>> Lenka Hloušková

Vypadá jako sportovec, mluví dost nespisovně, ale v hlavě to má srovnané. Nynější úspěchy přičítá vůli makat na tisíc procent. Zabojoval už s prvotinou Kajínek. Ghoul talent potvrdil. Peníze do něj vložili také američtí producenti. Díky nim měl nedávno premiéru v Hollywoodu. I tam Ják jako producent, režisér a spoluscenárista zaujal.

Film natáčel uprostřed syrové ukrajinské reality, v místech spojených s kanibaly. Jeho děj je prostý. Mladí Američané přijíždějí do oblasti natočit dokument. Přijmou proto pozvání podivína obviněného kdysi z krvavých zločinů do zdánlivě idylického domku v lesích. Dlouhé čekání si krátí vyvolávaním duchů. Realistické vyznění snímku podtrhuje svědectví lidí, kteří tragédii vyvolanou sovětskými úřady ve 30. letech 20. století skutečně zažili.

■ **Vypadáte jako racionální člověk. Věříte v nadpřirozené síly?**

Jako v nějakého boha?

■ **Obecně ve věci mezi nebem a zemí. Máte nějakou zkušenost třeba s duchy?**

Hm, mám. Bylo mi tenkrát šestnáct let. S kamarády a kamarádkami jsme na chatě, takzvaně navátí, začali vyvolávat duchy. Jeden se nám zjevil, chvíli odpovídal. Při otázce „Duchu, jsi tu?“ praskla nad stolem,

kolem něhož partička seděla, žárovka. Vyděšení k smrti jsme okamžitě sundali ruce ze skleničky, která se při seanci používá. Podle tradice měl někdo z nás do roka zemřít. Nestalo se tak, naštěstí. Od té doby o sobě říkám, že jsem necista. Něco mezi nebem a zemí určitě je. V konkrétního boha ale nevěřím.

■ **Ghoul láme rekordy. Necelé dva měsíce po premiéře na něj přišlo téměř 120 tisíc diváků. Čekali jste to?**

>> Hlavní představitelku Jenny si zahrála Američanka Jennifer Armour. Jákl si ji vybral při konkurzu v Londýně. Foto archiv filmu Ghoul

strachu z něčeho, co člověk nevidí, takže přílišná brutalita v něm není. Obecně ho hororoví kritici i v Americe hodnotí nad očekávání dobře. Boduje spojení Ukrajiny, hladomoru a kanibalismu. Člověk, který má rád horory, tohle ocení. Výjimečně v něm zafungovaly právě dokumentární věci. Člověk se jich bojí nejvíc.

■ **Zopakují otázku. Je scenárista Ghoulu psychicky normální?**

Film musíme brát jako formu zábavy. Někdo má rád horory, někdo dokumentární věci, jiný komedie. Kdo se nerad bojí, ať na Ghoul nechodí. Jinak se samozřejmě za psychicky normálního považují a spolu-

první verzi, která se mnohokrát změnila. Víím, že někteří lidé mohou mít z Ghoulu noční můry.

■ **Zmínil jste Spojené státy. Film měl premiéru i v Hollywoodu. Jak dopadla?**

Náhdera, byla ve starém kině s důkladnými koženými sedačkami, v němž zářil i strop jako obloha. Nechyběl červený koberec, slavnostní nástup, stěna, před níž se vždy tvůrci a herci fotí. Já pak seděl v první řadě a poprvé jsem viděl film s neznámými diváky. V Praze jsem totiž do kina nešel.

■ **Vy jste viděl Ghoul s cizími lidmi až v americkém sále?**

No jo. Nemám rád to čekání na reakce publika. Nikdy nevíte, jak to vezme. Asi jsem taky dělal chybu, že jsem dění sledoval zezadu, viděl odezvu přímo. Znervózňovalo mě to. V Hollywoodu jsem diváky jen slyšel. Třeba v momentě, když zařvali. Nebo takovýto eeee, když viděli něco, u čeho se báli. Byl jsem šťastný, že fungovaly anglické vtípky. Lidi křičeli a smáli se, kde měli, tak jsem byl v pohodě. Teď mě napadá – smějí se Češi při Ghoulu, když jej sledují s titulky?

■ **Nesměji.**

Aha. V Americe se smáli, protože jsou tam místa, kdy v angličtině fungují hlášky. Po promítání zůstali sedět a hodinu se mě ptali na natáčení. Až museli pořadatelé diskusi zaseknout, abychom se dostali na následnou párty a mohli premiéru v USA oslavit. To bylo super. Navíc jsem díky Ghoulu potkal známé z roku 2003 z tamní premiéry snímku XXX. Teď už náš film žije za mořem vlastní kinoživot. Jde přes nezávislou distribuci.

■ **Jaký má úspěch?**

Reakce byly hodně dobré. O tom, jak to půjde dál, rozhodují přímou úměrou peníze vložené do marketingu, reklamy. Je už zázrak, že se film do Ameriky dostal.

■ **Teď jsme u zaplacení projektu. Má už Ghoul vyděláno?**

S tím bych byl opatrný, ale vypadá to dobře. Moc dobře. Prodali ho do distribuce dalších deseti států, což jsem vůbec nečekal. A hlavně se stále prodává. Jako jeho produ-

>> Jako režisér na sebe upozornil v roce 2010 prvotinou Kájínek. Její premiéru si nenechal ujít ani ruský herec Konstantin Lavroněnko, který si nejslavnějšího českého vězně ztvárnil. Foto Právo – Petr Hloušek

Ne, jsem mile šokovaný. Úspěšné horory mají v našich kinech návštěvnost kolem 30 000. Úplné hity přes 80 000. Český film tak porazil klasiku žánru, jakou jsou Kruh, Záhada Blair Witch, Vřískot a další. Já doufal, že si diváky najde. Ale upřímně, nedělal jsem ho kvůli nim. Po kriminálním thrilleru jsem si chtěl vyzkoušet žánrovku, zjistit, zda natočím něco obstojného v angličtině. Jsem na jazyky hodně tvrdý a s angličtinou jsem se strašně naděl. Napadl mě horor, při němž by se čeští

diváci nesmáli. Natáčel jsem pak pět let prakticky potají. Nebylo jisté, jak projekt dopadne, a mělo to být tak trochu překvapení, což se povedlo.

■ **No já se nesmála. Ani další v sále. Zhruba od třetiny jsem děj jen poslouchala se zavřenýma očima. Vnímáte kritiku o zbytečně brutálních scénách, dotazy: „Je scenárista – tedy vy, psychicky v pořádku?“**

(smích) Já tohle nečtu, ani kritiky. Ghoul ovšem není postavený na násilných scénách, ale na napětí,

scenárista Petr Bok je na pohled taky v pořádku. Ale pošlu ho k psychologovi a dám vám vědět. Tyhle vaše otázky mě moc baví. (smích) Škoda, že se nemůžu ptát i já.

■ **Pražskou premiéru si nenechala ujít ani vaše manželka. Zůstala v sále až do konce?**

Měla s tím v uvozovkách trochu problém. Nemá žaludek na tyhle filmy. Já jí dokonce říkal, ať na premiéru nechodí. Ale šla a byla z toho celkem vystrašená. Před tím viděla

cent jsem musel už před spuštěním natáčení vše připravit, zvážit návratnost nákladů plus možný zisk. Ten může jít také z prodeje děvčedček, kabelovek, případných počítačových her... Původně jsem nepočítal s americkými penězi, ty mi umožní rozpočet vitaně navýšit.

■ Kolik horor stál?

Míň než Kajínek, který vyšel na 55 milionů. Řeknu to diplomaticky, řádově desítky milionů. Dost se prodražilo třeba to, že jsme točili i 3D verzi. Tu reálnou už nedělají kvůli šetření ani velká studia. My jsme do toho šli na reálné 3D kamery s dvěma objektivy. Rozhodnutí padlo kolem roku 2011, kdy byla technologie na vrcholu. Od té doby padá. Asi to nebylo úplně výhodné, to teď vím. Ale 3D Ghoul si nadšence našel. Obdivují právě čisté řemeslo.

■ Jak jste objevil hlavní představitelku?

Myslíte Jenny? Někdo totiž vnímá jako hlavní postavu Katarinu. Jinak s Jenny mám zajímavou historii. Nedorazila včas v Londýně na jeden z posledních castingů. Castingová režisérka proto řekla: „Škrtáme ji.“ Tam je to tvrdé. Podobné chování znamená riziko pro natáčení. Když se Jenny objevila, chtěl jsem, aby šanci dostala. Vešla a já po odehrání jedné scény věděl – to je ona. Moc se mi pak omlouvala, že uvízla v autobuse, jinak je spolehlivá.

■ Závěr hororu je otevřený. Chystáte po jeho úspěchu pokračování?

To je záměr. Hrozně chci, ať si každý vyloží konec Ghoulu po svém. Měl postupně sedm variant. Ostatně z pěti-leté tvorby mi zbyly hodiny nepoužitého materiálu, desítky scén. Původně jsem chtěl temný thriller s lekačkama. Neměl jsem v něm žádné katakomby, krev. Jenže při konzultacích v Americe mi řekli: „Je to mezi žánry, musíš získat jednu skupinu diváků, ty hororové.“ Cítil jsem pak na ně. Přidal víc lekaček a nějakou tu krev.

■ Počkejte, to vám říkali – přidej krev, násilí?

Jasně, to bylo hlavně o tom. Tak jsem se s těmi lidmi rozešel. Byl to můj film. Proto jsem občas řekl: „Tohle je přes čáru, do toho nejdu.“ Nechtěl jsem, aby z plátna cákala krev. Obecně nemusím gore horory

<< Manželku Romanu, dříve oblíbenou rosničku, si vzal v srpnu 2007. Foto Profimedia.cz

>> Do rodinného života patří sport. Jákl říká, že cvičit kvůli bolavým zádkám prostě musí. Foto Profimedia.cz

(vyznačují se zobrazením krvavých scén, krvavých zranění a násilí – pozn. red.). Mám radši duchařiny a takový je Ghoul.

■ Nicméně, mně to krvavé přišlo hodně.

Všem se nezavděčíte. Rozumní lidé ještě před zhlédnutím podobných snímků vědí: tohle není pro mě. Ti hloupí začnou hledat, proč je to blbost. Horor je pro některé přece blbost od podstaty. Jiní se ale v kině bojí rádi, testují hranice svého strachu. Já Ghoul udělal pro ně.

■ Jak vás napadlo spojit tento žánr s hladomorem na Ukrajině z počátku 30. let?

V roce 2010 jsem tam byl na festivalu s Kajínkem. Narazil jsem při-

tom na lidi, kteří hladomor zažili. Vyprávěli mi o něm neuvěřitelné historky. Přehánějí, říkal jsem si. Jenže jsem těch stovek o kanibalismu, o tom, jak se na Ukrajině prodávalo lidské maso na trhu, vyslechl víc. Téma mě chytlo. Při jeho studování jsem narazil na Andreje Čikatila (masový vrah, kanibal vraždící převážně kolem Rostova od konce 70. let do roku 1990 – pozn. red.). Spojil se mi děj snímku s místem. Ve filmu se opakuje zmínka o obci Jabločnoje. V ní se Čikatilo po hladomoru, při němž měl násilně umřít jeho bratr Stepan, narodil. Ukrajina byla jinak země s největším počtem kanibalů na světě. Usvědčených bylo 2500. Asi není divu. Během strádání zemřelo sedm milionů lidí.

■ Já vím o pěti miliónech mrtvých.

Statistiky se rozcházejí. Některé mluví i o 15 miliónech. Musíte si z těch čísel vybrat. Já zvolil sedm. To máte jako s Čikatilem. I jeho příběh je nejasný. Sovětské úřady si dlouho nechťely přiznat, že tam žije kanibal, sadista, možná pedofil a homosexuál v jedné osobě. Případy proto záměrně nespojovaly. Čikatilo byl navíc straník, vysokoškolač, otec rodiny. Chvilí ho podezřívaly, jenže po neúspěšných testech vzorků jeho DNA ho pustily. On začal znovu vraždit. Člověk se ptá: „Jak je to možné?“ A zjistí, že na Ukrajině to tehdy možné bylo.

■ Bude tam Ghoul uvedený?

No. Počítal jsem s tím v roce 2010, když jsem na něm začal pracovat, a o rok později jsem tam natácel. Současné problémy mi hodně zkomplikovaly distribuci. Přímo děsivý je také kontext. Ten hladomor zas klidně může na Ukrajině být. Paradoxně se Ghoul ukrajinským distributorům líbil, neměli s ním problém.

■ Chápu, že jste si vybral fenomen odjinud. Ale proč jste na Ukrajině také natácel?

Chtěl jsem být v místech, kde se ty věci děly. Zpočátku jsme nabírali jen dokumentární část. Poslouchali jsme příběhy starých paní typu: jak

sousedka zabila jedno ze svých dětí a nakrmila jím ty zbylé. Říkala to přítom věčně. Události se staly dávno. Nešokovaly. Prostě byly. V jisté formě zevšedněly... Šokovaly pouze nás, herce, členy štábu. Chtěl jsem, aby to slyšeli. Říkal jsem si, že pak už nebudou muset nic hrát. V Česku, u Berouna, byly dotáčené pouze katakomby. Hodily se mi, ale i ty mají reálný předobraz na Ukrajině.

■ **Ročně vycházejí z příslušných škol desítky režisérů. Práci v oboru nenajdou. Vy jste roky vnímán jako „ten svalovec“.**

>> **Jako vzorný táta s dcerami Sofií (starší z holčiček) a Elisou.**
Foto Michaela Feuereislová

Jak se přesvědčují sponzoři, aby vám dali peníze?

Poctivostí. Když něco dělám, dělám to na tisíc procent. Makám na tisíc procent! To mám z juda. Do roku 2000 bylo mým životem. Jako profesionální sportovec jsem asi procento času věnoval herectví, kaskadérství. Jenže v roce 1999 přišlo zranění, po olympiádě konec kariéry. Rozhodl jsem se pak naplno začít u filmu. Prošel jsem si nebo okoukl snad všechny profese: od koordinátora kaskadérů po produkčního na place. Při režimování Kajínka jsem oslavil u filmu dvacet let.

■ **Vaše prvotina měla nebývalý úspěch. Ale vy jste ji původně režimovat ani nechtěl.**

Dlouho jsme s producenty hledali někoho, kdo by to udělal, jak chceme my. A nic. Nakonec se zeptali, zda to vezmu. Odpověděl jsem: „Jo, klidně bych to natočil, když mi dáte důvěru, svěříte mi všechny peníze, co jsou k dispozici.“ Rozhodli se, že do toho jdou. Vyšlo to. Kajínek mi otevřel také cestu do Ameriky. Dodnes tam slyším, že kdyby v něm hrál Bruce Willis, může z fleku jít do široké americké distribuce.

■ **Co se ve Státech nejvíce filmařům líbilo?**

Že je v Kajínkovi poctivé řemeslo, stejně jako v Ghoulu. Kdyby tam nebylo, snímky nefungují. Právě horor je v tom hodně náročný. Snadno se pozná, zda umíte, nebo neumíte budovat napětí, uchopit věci, aby plynuly. Není jednoduché postrašit ve správnou chvíli, udržet si diváka. Já jsem vedle pozorování mistrů při práci načel spoustu odborných knih. Začal jsem akčním thrillerem, teďka je v kinech horor, pak bude středověké drama, historický velkoilm a těším se, že si udělám třeba komedii nebo pohádku.

■ **Prozradíte, o čem bude ten historický velkoilm?**

Naznačím. Je z mládí Jana Žižky, z doby před husitskými válkami, kdy se živil jako žoldák, lapka. Navázal dokonce jakousi vazbu s králem Václavem IV., dostal od něj milost a nikdo neví proč. Snažím se o reálné podání událostí. Na scénáři proto pracuji s uznávaným profesorem historie Jaroslavem Čechurovou už dva a půl roku. Máme stejný názor na Žižku...

■ **Což je?**

Středověk byla doba drsná a Jan Žižka se v ní choval správně. Můj film nemá soudit husitství, jehož je symbolem. Úmyslně se tomu vyhýbáme. Není o fanatismu, ale o hledání životní cesty. Chci, aby si Češi na jeho základě řekli: „Jasně, máme story, velké hrdiny.“

■ **Ten snímek bude v češtině?**

Zatím je. Všechny další věci jsou hodně daleko. ■